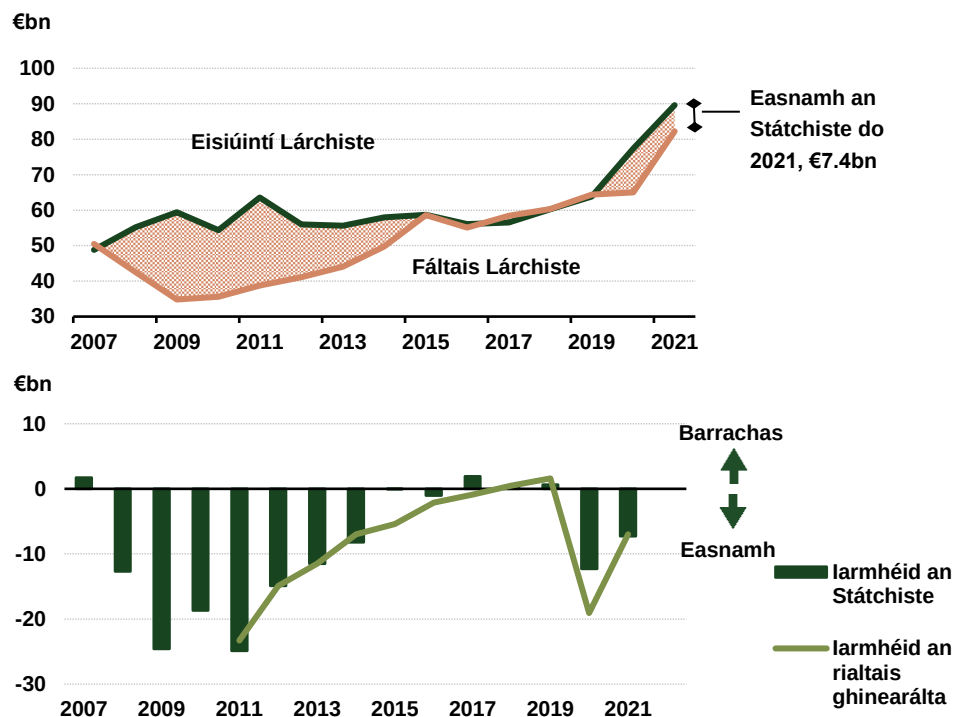

1 Toradh airgeadais an Stáitchiste do 2021

Achoimre fhioscach

- 1.1 Íoctar ioncam uile an Stáit isteach i Lárchiste an Stáitchiste mura gcinntear a mhalairt leis an dlí.¹ Úsáidtear eisiúintí ón Lárchiste go príomha chun caiteachas ar sheirbhísí Stáit a mhaoiniú, agus chun fiachas Stáit a sheirbhísiú.
- 1.2 Léirítear sna Cuntais Airgeadais bhliantúla na fáltas isteach sa Lárchiste agus na heisiúintí uaidh, in éineacht leis na sonraí maidir le hiasachtaíocht ar thug Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) fúithi thar ceann an Stáit.²
- 1.3 In 2021, b'ionann easnamh an Stáitchiste agus díreach faoi **€7.4 billiún**. Léirigh sé seo feabhas suntasach ar iarmhéid an Stáitchiste ón easnamh €12.3 billiún a tuairiscíodh in 2020 (féach Fíor 1.1). Tháinig an feabhas de nach mór €5 billiún mar gheall go mór ar mhéaduithe ar ioncam cánach in 2021.
- 1.4 Tugtar le fios in amharc níos iomláine ar fheidhmíocht fhioscach an Stáit in 2021 go raibh easnamh ghinearálta rialtais **€7 billiún** ann, ar laghdú níos mó ná 63% ar an easnamh €19 billiún in 2020 é.³

Fíor 1.1 Fáltas agus eisiúintí an Lárchiste, iarmhéideanna an Stáitchiste agus an rialtais ghinearálta rialtais, 2007 go 2021^a

Foinse: Cuntais Airgeadais 2007 go 2021 (iarmhéid an Stáitchiste). An Phríomh-Oifig Staidrimh: Staitisticí Airgeadais Rialtais, Iúil 2022 (iarmhéid an rialtais ghinearálta).

Nóta: a Áirítear le fáltas agus eisiúintí an Lárchiste seirbhísí ar an bhfiachas náisiúnta ach ní áirítear leo iasachtaíocht ar thug GBCN fúithi thar ceann an Stáit agus aisíoc an fhiachais náisiúnta. Féach larscríbhinn 1B, Fíor 1B.1 le haghaidh anailís ar fháltais agus eisiúintí an Lárchiste le haghaidh 2016 go 2021.

1. Áirítear le hioncam Stáit nach n-íoctar go díreach isteach sa Lárchiste, mar shampla, fáltas Árachais Shóisialaigh Phá-Chuibhneasa (ÁSPC) a íoctar isteach sa Chiste Árachais Shóisialaigh.

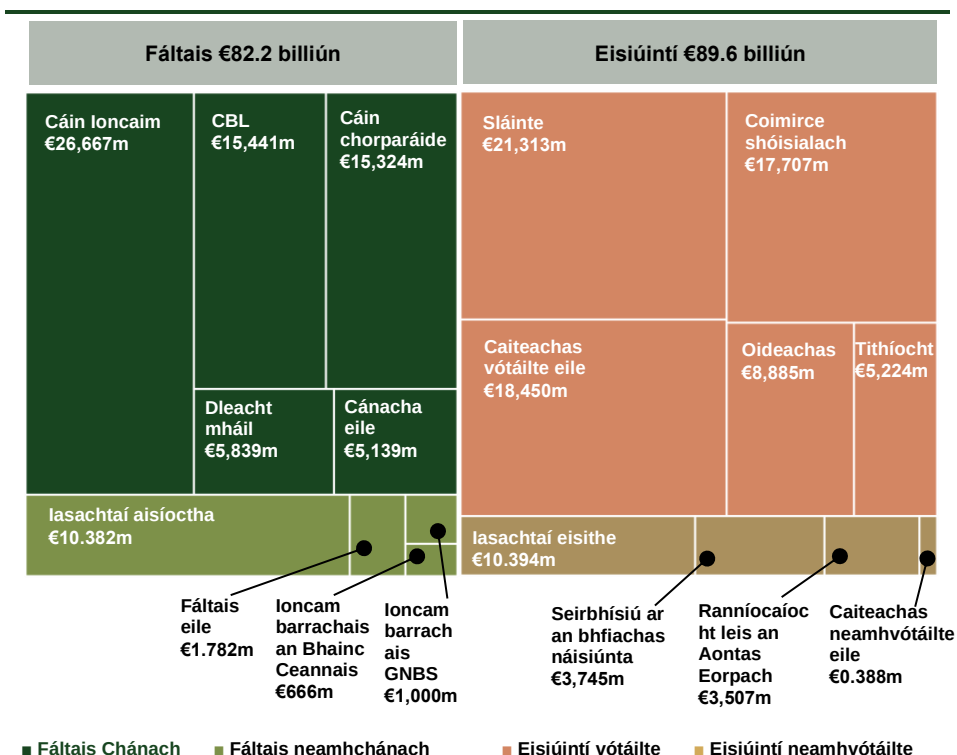
2 Is ionann idirbhearta a thaifeadtar sna Cuntais Airgeadais agus thart ar 75% d'ioncam agus caiteachas iomlán an rialtais.

3 Is tomhas níos leithne é iarmhéid an rialtais ghinearálta ná iarmhéid an Stáitchiste. Tomhaiseann sé feidhmíocht fhioscach na hearnála rialtais ghinearálta, agus tá sé ina thagarmharc caighdeánach a úsáidtear chun críocha comparáide ar fud an Aontais Eorpaigh. Ullmhaíonn an Phríomh-Oifig Staidrimh staitisticí bliantúla agus ráithiúla maidir le hairgeadas an rialtais ghinearálta. Féach larscríbhinn 1A le haghaidh achoimre ar na staitisticí sin.

Fáltais agus eisiúintí an Lárchiste

- 1.5** B'ionann fáltais an Lárchiste in 2021 agus **€82.2 billiún**. B'ionann cánacha agus 83% de na fáltais (féach Fíor 1.2).¹ B'ionann eisiúintí in 2021 agus **€89.6 billiún**, atá comhdhéanta d'eisiúintí le haghaidh seirbhísí vótáilte (80%), seirbhísí ar an bhfiachas náisiúnta (4%), ranníocaíochtaí leis an Aontas Eorpach (4%) agus caiteachas neamhvótáilte eile (12%).

Fíor 1.2 Fáltais agus eisiúintí an Lárchiste in 2021

Foinse: Cuntais Airgeadais 2021. Tá aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin ann mar gheall ar shlánú.

Fáltais Stáitchiste

- 1.6** Mhéadaigh iomlán na bhfáltais a chuaigh isteach sa Lárchiste faoi thart ar €17.2 billiún in 2021, a léiríonn méadú €11.2 billiún ar fháltais chánach agus méadú €6 billiún ar fháltais neamhchánach. Bhain cuid shuntasach de na fáltais neamhchánach le haisíoc iasachtaí sealadacha Stáitchiste.

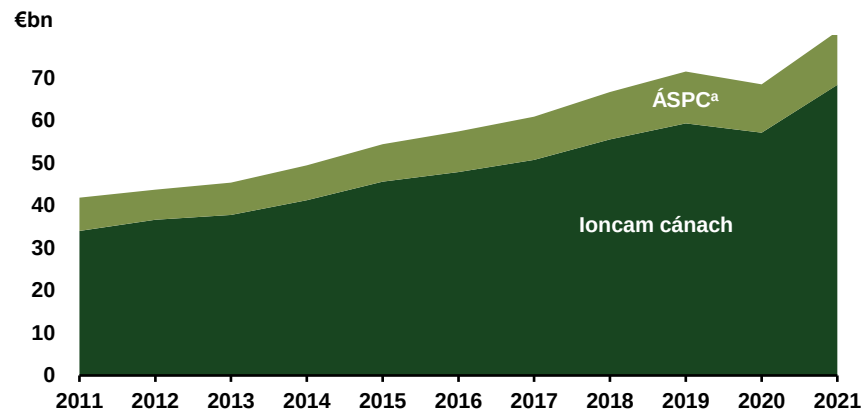
Fáltais chánach

- 1.7** B'ionann fáltais chánach in 2021 agus €68.4 billiún, an toradh cánach ba mhó a bhailigh an Stát riamh. Chuir méaduithe suntasacha ar cháin ioncaim (17%), cáin chorparáide (30%) agus CBL (24%) leis an toradh ollmhór sin (féach Fíor 1.3).
- 1.8** B'ionann cáin chorparáide agus 22% d'fháltais chánach iomlána an Stáitchiste in 2021, agus bhí siad nach mór mar an gcéanna leis na fáltais CBL ag 23% (féach Fíor 1.3).

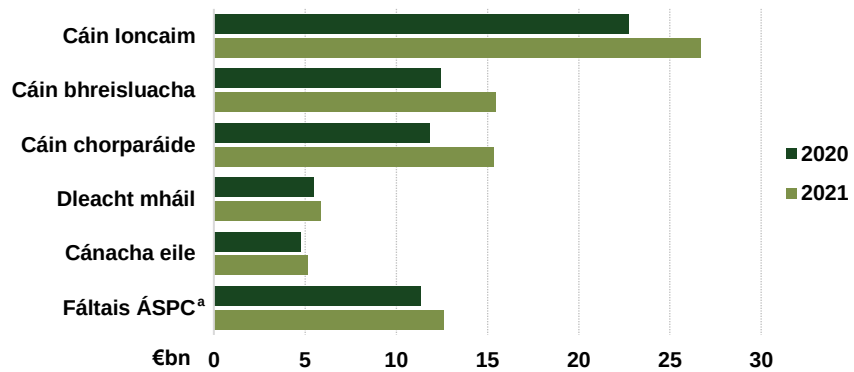
¹ Leagtar amach in Iarscríbhinn 1B, Fíor 1B.1, anailís ar fháltais agus eisiúintí an Lárchiste (gan iasachtaíocht GBCN san áireamh) le haghaidh na mblianta idir 2016 agus 2021.

- 1.9** Mhéadaigh dleachtanna custam faoi 91% in 2021 go €526 mhilliún (2020: €276 mhilliún), mar gheall ar mhéadú suntasach ar dhearbhuithé custam de bharr an Bhreathimeachta den chuid is mó. Faoi chomhaontú saorthrádála an Bhreathimeachta, tá earraí a iompórtáiltear ón mBreatain Mhór isteach san Aontas Eorpach, ach nach bhfuil an Bhreatain Mhór mar thír thionscnaimh dóibh, faoi réir dleacht chustam. Bhain níos mó ná 40% (€215 mhilliún) de na dleachtanna custam a bailíodh le hearraí a iompórtáladh ón mBreatain Mhór.

Fíor 1.3 Fáltais ioncaim cánach agus ÁSPC, 2011 go 2021

Athrú bliain i ndiaidh bliana de réir an chineáil fáltais

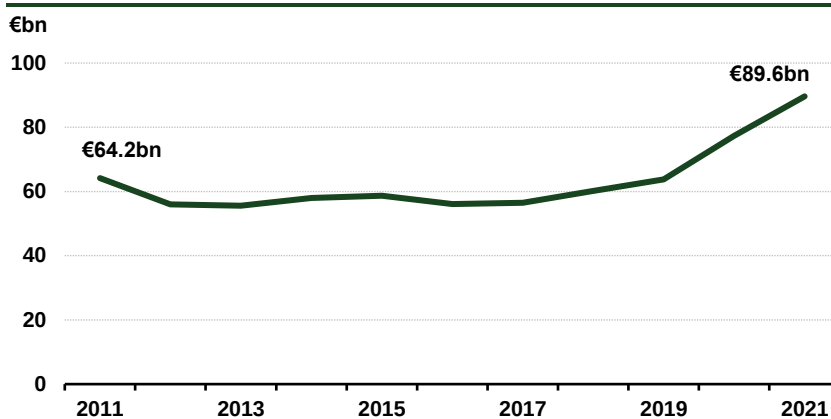
Foinse: Cuntais Airgeadais. Cuntais an Chiste Árachais Shóisialaigh.

Nóta: a Íoctar fáltais ÁSPC isteach sa Chiste Árachais Shóisialaigh.

Eisiúintí an Lárchiste

- 1.10** Mhéadaigh eisiúintí ón Lárchiste go suntasach in 2021 go €89.6 billiún — suas €12.3 billiún nó 16% ón mbliain roimhe sin (€77.3 billiún) (féach Fíor 1.4).

Fíor 1.4 Iomlán eisiúintí an Státhchiste, 2011 go 2021

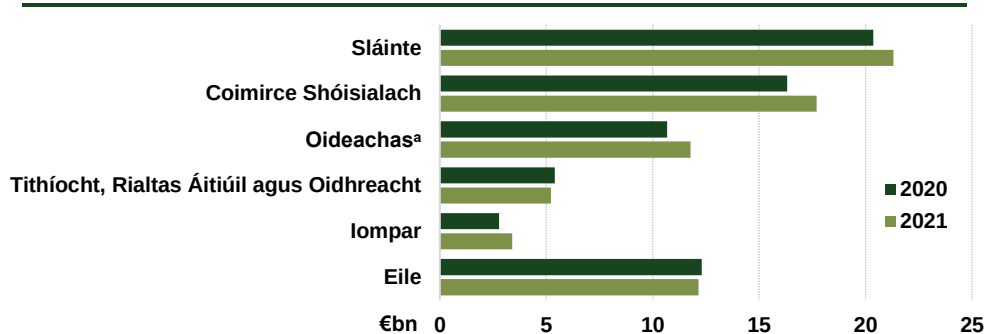

Foinse: Cuntais Airgeadais, 2011 go 2021

Eisiúintí vótáilte

- 1.11** Mhéadaigh an caiteachas vótáilte faoi €3.7 billiún (5%) go €71.6 billiún agus léirigh sé sin maoiniú leantach maidir le bearta tacaíochta COVID-19 ar fud 2021. Tháinig nach mór 55% den chaiteachas vótáilte ó dhá roinn — an Roinn Sláinte agus an Roinn Coimirce Sóisialaí (féach Fíor 1.5).

Fíor 1.5 Caiteachas vótáilte na ranna, 2020 agus 2021

Foinse: Cuntais Airgeadais 2021

Nóta: a Áirítear leis seo an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta, agus caiteachas €2.4 billiún in 2020 agus €2.9 billiún in 2021 ann.

Ranníocaíocht na hÉireann leis an Aontas Eorpach

1.12 Déanann an Roinn Airgeadais bainistíocht ar ranníocaíochtaí na hÉireann leis an Aontas Eorpach agus cuirtear ar áireamh iad sna Cuntais Airgeadais, ar bhonn airgid thirim.

1.13 Faoi láthair, tá ceithre phríomhchuid i gceist le ranníocaíochtaí na hÉireann le buiséad an Aontais Eorpaigh

- acmhainní dílse traidisiúnta (ADT) — déantar iad seo de dhleachtanna custam arna mbailiú ag na Coimisinéirí Ioncaim maidir le hiompórtálacha ó áiteanna taobh amuigh den Aontas Eorpach, a bhfuil 75% díobh iníoctha leis an Aontas Eorpach
- ranníocaíocht a bhaineann le CBL — 0.3 faoin gcéad ar bhonn CBL na hÉireann
- ranníocaíocht atá bunaithe ar phlaistigh neamh-athchúrsáilte — ag ráta €0.80 in aghaidh an chileagraim maidir le fuíollábhar ó phlaisteach nach n-athchúrsáiltear¹
- Acmhainní dílse OIN — ranníocaíocht atá bunaithe ar an leibhéal ioncaim atá sainithe de réir Ollioncam Náisiúnta (OIN).²

1 In 2021, tugadh isteach ranníocaíocht nua atá bunaithe ar mhéid an fhuíollábhair a thagann ó phacáistiú plaisteach neamh-athchúrsáilte atá i ngach tír. In 2021, b'ionann ranníocaíocht na hÉireann agus €145.8 milliún.

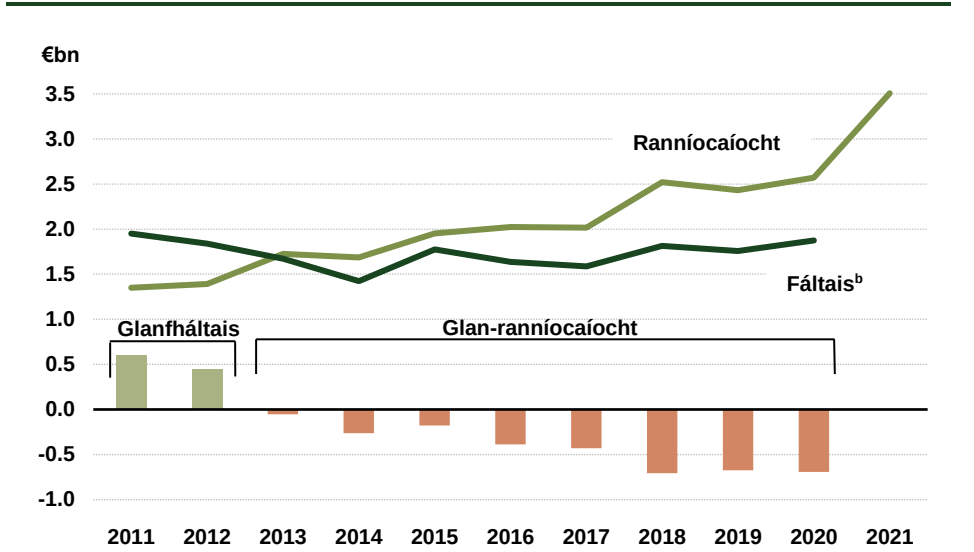
2 Meastar gurb í ranníocaíocht OIN ó acmhainní dílse an ghné chothromaithe a chinntíonn go gcuimsíonn iomlán an ioncaim sa bhuiséad gach caiteachas comhaontaithe atá i mbuiséad bliantúil de chuid an Aontais Eorpaigh. Ag brath ar iomlán an ioncaim bhliantúil atá ag teastáil chun caiteachas a mhaoiniú, cuirtear glaoráta aonfhoirmeach i bhfeidhm ar OIN gach ballstáit. Athraíonn an glaoráta ó bhliain go bliain. B'ionann meán-ranníocaíocht OIN na hÉireann agus 77% den ranníocaíocht fhoriomlán thar an tréimhse 2017–2020, i gcomparáid le meánluach an Aontais Eorpaigh, a bhí cothrom le 74%.

1.14 Bhí an ranníocaíocht le buiséad an Aontais Eorpaigh in 2021 €937 milliún (36%) níos airde ná mar a bhí sí in 2020. Anuas ar mhéadú a bhaineann leis an bhfás geilleagrach, ba iad na príomhchúiseanna leis an méadú ná

- an tús a cuireadh le Creat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) an Aontais Eorpaigh, 2021–2027, lenar bunaíodh leibhéal níos airde caiteachais iomláin ná an CAI roimhe sin
- coigeartú cothromaithe le haghaidh meastacháin OIN agus CBL roimhe sin
- méadú ar fháltais chustam a bhaineann leis na tionchair ar thrádáil idir Éire agus an Ríocht Aontaithe
- ranníocaíocht nua leis an mbuiséad a bhaineann le plaisteach neamh-athchúrsáilte.

1.15 Léirítear i staitisticí buiséadacha na Roinne Airgeadais gur ghlantairbhí í Éire den Aontas Eorpach dtí 2012 agus gur ghlan-ranníocóir í leis ó shin i leith. B'ionann ranníocaíocht na hÉireann leis an Aontas Eorpach in 2021 agus €3.5 billiún (féach Fíor 1.6).

Fíor 1.6 Ranníocaíocht, fáltais agus glanstaoid na hÉireann maidir leis an Aontas Eorpacha, 2011 go 2021^a

Foinse: Cuntais Airgeadais. An Roinn Airgeadais, Éire: Staitisticí buiséadacha 2020.

Nótaí: a Léirítear sreabha ciste ar bhonn airgid thirim.

b Ní raibh na figiúirí le haghaidh fháltais 2021 ar fáil tráth an fhoilsithe.

- 1.16** Coigeartaítear na ranníocaíochtaí bliantúla réamh-mheasta nó measta le buiséad an Aontais Eorpaigh go tráthrialta de réir mar a sholáthraítear nó mar a fhoilsítear sonraí nuashonraithe ó raon leathan foinsí. Anuas air sin, tugtar faoi chleachtaí bliantúla cothromaithe i ndáil le gnéithe OIN agus CBL de na ranníocaíochtaí. Is éard atá i gceist leis sin ná comparáid iardhearcach idir na réamh-mheastacháin le haghaidh OIN agus CBL, arna soláthar ag na ballstáit don bhliain roimhe, leis an olltoradh.
- 1.17** Tá na híocaíochtaí míosúla a thugann Éire leis an Aontas Eorpach bunaithe ar fhiigiúr comhghéillte idir an Roinn Airgeadais agus an Coimisiún Eorpach, agus tá sé sin bunaithe ar mheastacháin a ullmhaíonn an dá pháirtí. Is gnách go dtiteann an figiúr comhghéillte áit éigean idir an dá mheastachán. Nuair atá na figiúirí iarbhrí ar fáil an bhliain dar gcionn, ullmhaítear ríomhanna atá fíoraithe suas agus íoctar suimeanna leis an Aontas Eorpach nó faightear aisíocaíochtaí uaidh.
- 1.18** I mí an Mheithimh, 2022, cuireadh coigeartú dar luach €185.7 milliún, i bhfabhar an Aontais Eorpaigh, i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na hÉireann le haghaidh 2021 agus na mblianta roimhe. B'ionann é sin agus ganníocaíocht mheasta 6.8%. Leagtar amach i bhFíor 1.7 luach na gcoigeartuithe sin i ndáil leis an tréimhse idir 2019 agus 2021.

Fíor 1.7 Oll-ranníocaíochtaí agus ollchoigeartuithe OIN agus CBL na hÉireann

Bliain ábhartha	Oll-ranníocaíochtaí OIN agus CBL ^a € milliún	Coigeartú na bliana dar gcionn ^b € milliún	Coigeartú céatadán
2019	1,992	(44.5)	(2.2%)
2020	2,187	84.5	3.9%
2021	2,740	185.7	6.8%

Foinse: An Roinn Airgeadais. Anailís ó Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Nótaí: a Léirítear sna suimeanna ollíocaíochtaí OIN agus CBL agus ní áirítear leo aon choigeartú eile a rinneadh i ndáil le ballstáit eile.

b Is féidir le coigeartuithe a bheith bainteach le níos mó ná bliain amháin agus is gnách go dtarlaíonn siad i Meitheamh na bliana dar gcionn.

Calaois maidir le hacmhainní dílse traidisiúnta (ADT) an Aontais Eorpaigh

1.19 D'aithin Coimisiún an Aontais Eorpaigh pátrún calaoise ar fud an Aontais Eorpaigh a bhain le hiompórtáil teicstíil agus coisbhirt ón tSín ar tugadh luach suntasach íseal dóibh, rud a bhí ina chúis le gailleanas córasach in 'acmhainní dílse traidisiúnta' (ADT) an Aontais Eorpaigh thar roinnt blianta. Ríomh an Coimisiún gailleanas ADT na hÉireann a bheith cothrom le thart as €30.4 milliún (0.69%) d'iomlán na gailleanas a tabhaíodh san Aontas Eorpach. I mí Iúil 2021, d'íoc Éire an tsuim €30.4 milliún i ndleachtanna custam ón Lárchiste, ar chúistí, chun carnadh úis de bharr íoc mall na gailleanas a sheachaint.

1.20 Tar éis rialú de chuid Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh i mí an Mhárta 2022, inar dhiúltaigh an Chúirt go páirteach do mhodh an Choimisiúin maidir le hiomlán na gailleanas éilithe a ríomh. Táthar ag súil anois go ndéanfaidh an Coimisiún athmheasúnú ar dhliteanas gach ballstáit, bunaithe ar chinneadh na Cúirte.¹

Tuairisciú idirbheart leis an Aontas Eorpach

1.21 I mí Eanáir 2020, gheall an Roinn go poiblí go ndéanfaidh sí tuarascáil bhliantúil a fhoilsiú, ar bhonn comhdhlúite, maidir leis na hidirbhearta idir Éire agus an tAontas Eorpach. Is é aidhm na tuarascála seo ná forbheathnú cuimsitheach a sholáthair ar idirbhearta den chineál sin in aon doiciméad amháin, toisc nach éasca teacht ar an bhfaisnéis seo murach í.²

1.22 I mí Mheán Fómhair 2020, d'fhoilsigh an Roinn an tuarascáil uathu ar *Idirbhearta na hÉireann leis an Aontas Eorpach in 2018*. Foilsíodh an tuarascáil choibhéiseach le haghaidh 2019 in 2022.³ Tá sé luaite ag an Roinn go bhfuil ullmhú na tuarascála i ndáil le hidirbhearta na hÉireann leis an Aontas Eorpach in 2020 ar siúl.

1 Thionscain an Coimisiún caingean in aghaidh na Ríochta Aontaithe chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. D'agóid an Ríocht Aontaithe in aghaidh an mhodha ríofa staidrimh a chuir an Coimisiún i bhfeidhm. I mí an Mhárta 2022, rialaigh an Chúirt i bhfabhar an Choimisiúin, ach dhiúltaigh sí go páirteach do mhodh ríofa an Choimisiúin maidir le hiomlán na gailleanas éilithe, toisc gurbh é an rialú ná nár chomhlíon sé an caighdeán dlí riachtanach.

2 Bhí an gealltanais seo ina fhreagra ar mholadh a bhí i dtuarascáil speisialta 105 ón Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste: *Idirbhearta na hÉireann leis an Aontas Eorpach in 2017*.

3 Is féidir an tuarascáil do 2019 a aimsiú [anseo](#).

Fóirdheontas scéim phinsin Eircom

1.23 In 1996, dhíol an Stát 20% dá shealúchas i mBord Telecom Éireann (Eircom), a bhí ann roimhe sin, le hinfheisteoirí príobháideacha.¹ Faoi dheireadh mhí Iúil 1999, bhí an chuideachta príobháidithe go hiomlán. Chuir an tAire Airgeadais díreach os cionn €1 billiún ar fáil do chiste phinsin Uimh. 2 Eircom nuair a bunaíodh é i mí na Nollag, 1999.^{2,3} Is é an Stát an t-aon ranníocóir atá ag an gciste pinsin agus ní rabhthas ag súil go mbeadh gá le maoiniú breise ón Stát.

1.24 Go luath in 2021, bhí an ciste pinsin ídithe go hiomlán. Ríomhadh dliteanas na scéime gan íoc sa luacháil iarbhrí iniúchta, amhail i mí Dheireadh Fómhair 2021, a bheith cothrom le €1.1 billiún. In 2021, íocadh €81.2 milliún isteach sa scéim ón Státchiste chun dliteanas phinsin a íoc. Laghdóidh costais bhliantúla de réir a chéile go dtí a náid thar shaolré 40 bliain an chiste.⁴ Beidh ranníocaíochtaí leis an gciste pinsin le hÍoc ar bhonn ‘íoc-mar-a-úsáidtear’ ina n-íocfaidh an tAire airgead isteach sa chiste ar bhonn sceidealaithe i ndáil le sochair atá dlite.

Táillí úis ar iarmhéideanna caiteachais phoiblí

1 Bunaíodh Bord Telecom Éireann (Eircom) in 1984 faoin Acht Seirbhísí Poist agus Teileachumarsáide, 1983.

2 Ceanglaíodh ar an Aire Airgeadais ranníocaíochtaí a dhéanamh leis an scéim aoisliúntais chun dliteanas phinsin réamhphríobháidithe a chlúdach don fhoireann agus dá marthanóirí a aistríodh ón Roinn Poist agus Telegrafa, a bhí ann roimhe sin, go Bord Telecom Éireann i mí Eanáir 1984.

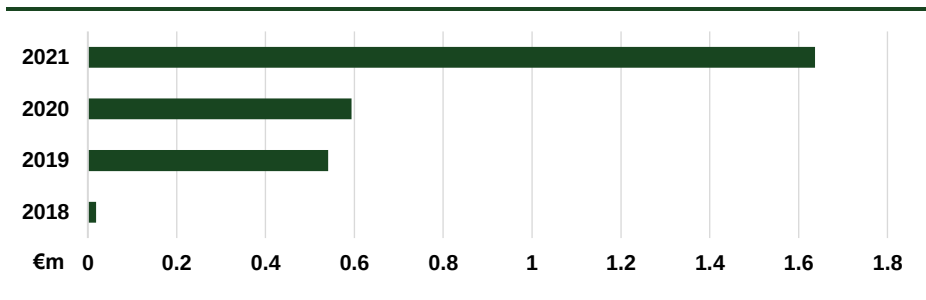
3 De réir ailt 26, 46(9) agus 46(11) den Acht Seirbhísí Poist agus Teileachumarsáide, 1983.

4 Cuireadh Gníomhas Leasaithe Chiste Aoisliúntais Uimh. 2 Eircom agus Scéim Aoisliúntais Eircom (Leasú), 2016, i bhfeidhm chun foráil a dhéanamh do mhaoiniú Chiste Uimh. 2 Eircom sa todhchaí.

1.25 Osclaíodh an cuntas Barrachas Airgid ó Chaiteachas Poiblí (BACP) i mí Mheán Fómhair 2018, chun barrachas airgid thirim sa chóras caiteachais phoiblí a shealbhú. Tháinig an cuntas BACP in ionad Chuntas Infheistíochta na nÉarlaisí Airgid (CIÉA) a tháinig roimhe sin. Tá an cuntas á shealbhú sa Bhanc Ceannais.

1.26 Ó 2014 i leith, táthar ag gearradh ús diúltach ar chuntais an Bhainc Ceannais. Mhéadaigh táillí úis dhiúltaigh a bhain leis an gcuntas BACP go suntasach in 2021 (féach Fíor 1.8). Gearrtar táillí den chineál sin ar an gcuntas BACP ar an Vótáil Airgeadais, agus d’íoc GBCN aon táille úis dhiúltaigh a fabhraíodh ar CIÉA.

Fíor 1.8 Táillí úis dhiúltaigh ar an gcuntas BACP, 2018 go 2021

Foinse: Cuntas Barrachas Airgid ó Chaiteachas Poiblí (BACP)

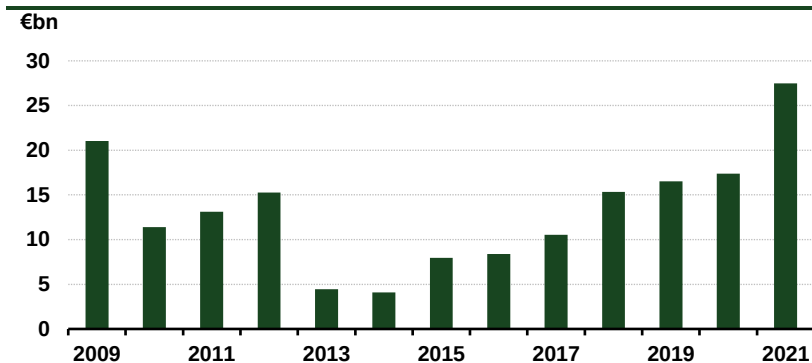

Sócmhainní Státchiste

larmhéid airgid thirim an Lárchiste

- 1.27** B'ionann luach an airgid thirim a bhí i seilbh an Státchiste ag deireadh 2021 agus nach mór €27.5 billiún (féach Fíor 1.9). Léiríonn an méadú de níos mó ná €10 billiún (58%) bliain ar bhliain tionchar na glan-iasachtaíochta de €17.3 billiún agus dliteanas an Státchiste de €7.4 billiún. Féach larscríbhinn 1B, Fíor 1B.2.

Fíor 1.9 larmhéid airgid thirim an Lárchiste, 2009 go 2021

Foinse: Cuntais Airgeadais, 2009 go 2021

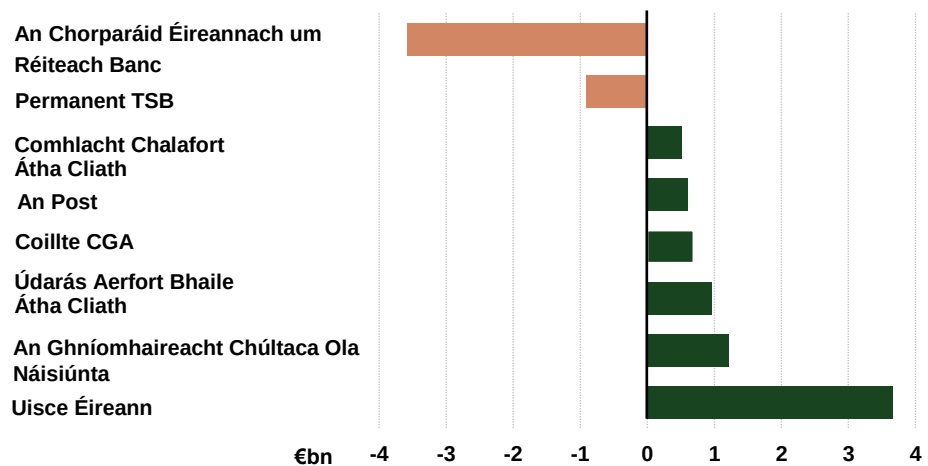
lasachtú an Státchiste

- 1.28** San áireamh le sócmhainní airgeadais an Státchiste an 31 Nollaig 2021 bhí nach mór €1.7 billiún (2020: €1.6 billiún) i nótaí a bhí ráthaithe ag an nGníomhaireacht Airgeadais do Thithe agus €10 milliún i nótaí a bhí ráthaithe ag Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (CBSÉ).
- 1.29** Gan na nótaí a bhí ráthaithe ag an nGníomhaireacht Airgeadais do Thithe agus CBSÉ a áireamh, mhéadaigh iasachtaí agus airleacain fhoriomlána a soláthraíodh ón Lárchiste beagáinín (faoi thart ar €12 mhilliún) in 2021, le díreach níos mó ná €2.1 billiún gan íoc ag deireadh na bliana (féach larscríbhinn 1B, Fíor 1B.3).
- 1.30** Le linn 2021, tugadh €9.4 billiún ar aghaidh chuig an gCiste Árachais Shóisialaigh chun críocha an tsreafa airgid. Níor fabhraíodh aon ús ar an iasacht agus aisíocadh í ina hiomláine roimh dheireadh na bliana.
- 1.31** Eisíodh suimeanna arbh ionann iad agus €130 milliún ón Lárchiste in 2021 go hUisce Éireann faoi chomhaontú iasachta a ndeachthas isteach ann leis an Aire Airgeadais i mí an Mheithimh 2020. Faoi gcomhaontú, cuirfear níos mó ná €1 billiún ar fáil d'Uisce Éireann chun fiachas tráchtála neamhbhaile atá ann faoi láthair a aisíoc agus chun a riachtanais iasachtaíochta uisce neamhbhaile sa todhchaí a mhaoiniú. B'ionann an tsuim iomlán a tarraingíodh anuas ag deireadh 2021 agus €502 mhilliún (féach larscríbhinn 1B, Fíor 1B.3).

Scairsheilbh i gcuideachtaí Éireannacha

- 1.32** Tá scairshealbha i 24 cinn de chuideachtaí Stáit agus príobháideacha nochta sna Cuntais Airgeadais.^{1,2} Taifeadtar leas an Stáit sna cuideachtaí sin ag costas stairiúil, agus b'ionann é agus €7.96 billiún an 31 Nollaig 2021.
- 1.33** Is ionann scairshealbha ar chostas sa Chorporáid Éireannach um Réiteach Banc Teoranta (CÉRB), Permanent TSB Group, Coillte CGA, Uisce Éireann agus Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath agus níos mó ná 95% (de réir luacha) d'iomlán na scairshealbha mar a nochtar i gCuntais Airgeadais 2021.
- 1.34** Go dtí deireadh 2013, nochtadh sna Cuntais Airgeadais sonraí maidir le glanluach sócmhainní (GLS) na scaireanna.³ Léirítear i bhFíor 1.10 an difríocht idir an GLS agus costas stairiúil an chaipitil gnáthscaireanna do na hocht gcuideachta is mó gluaiseacht. B'ionann iomlán an GLS do na hocht gcuideachta an 31 Nollaig 2021 agus €10.8 billiún agus b'ionann an costas stairiúil agus €7.7 billiún, difríocht nach mór €3.2 billiún. Laghdaigh na caillteanais oibriúcháin arna dtabhú ag CÉRB agus Permanent TSB luach scairshealbha an Stáit sna comhlachtaí, go mór, áfach (-€3.6 billiún agus -€914 mhilliún faoi seach) ach tháinig méadú suntasach (€3.7 billiún) ar luach Uisce Éireann.

Fíor 1.10 Gluaiseacht i nglanluach sócmhainní an scairchaipitil go costas stairiúil, ag deireadh 2021

1 Féach ráiteas 1.8(A) de na Cuntais Airgeadais, 2021, is féidir a rochtain [anseo](#).

2 Tá sé luaite ag an Roinn Airgeadais nach ráitis chuimsitheacha airgeadais iad na Cuntais Airgeadais don Stát, a shócmhainní agus a dhliteanais agus tá leas ag an Stát i níos mó eintiteas ná na heintitis a leagtar amach sna Cuntais Airgeadais.

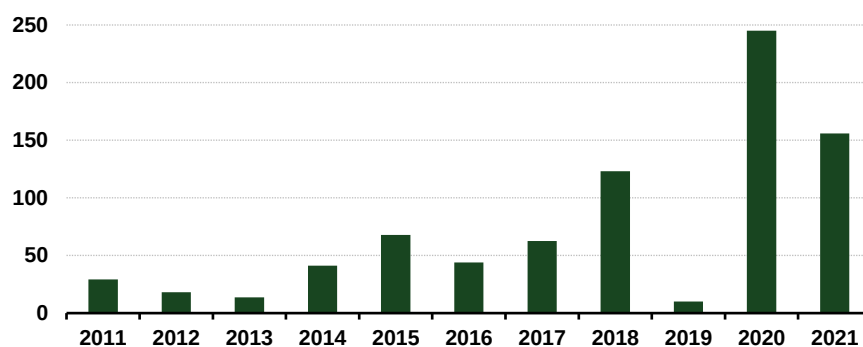
3 Is ionann an glanluach sócmhainní, nó GLS, agus luach sócmhainní atá ag cuideachta lúide a dliteanais.

Foinse: An Roinn Airgeadais, Cuntais Airgeadais 2021

Cuntas Airgid Ilearraí

- 1.35** Is cuntas sealadach coinneála é an Cuntas Airgid Ilearraí a thaifeadann idirbhearta agus iarmhéideanna a fhaightear i Lárchiste an Státhiste de ghnáth, ach a choinnítear siar go dtí go bhfaightear treoracha cuí leordhóthanacha don diúscairt deiridh. Déanann an Roinn Airgeadais bainistíocht ar an gcuntas agus cuirtear i gcuntas é ar leithligh ó na Cuntais Airgeadais. Ó thaobh riaracháin de, is é an cuspóir ná an t-am a shealbhaítear cistí sa chuntas a íoslaghdú, lena chinntiú go bhfaightear iad sa Lárchiste go pras.
- 1.36** B'ionann na fáltais isteach sa Chuntas Airgid Ilearraí in 2021 agus díreach níos lú ná €602 mhilliún. B'ionann na haistrithe amach ón gCuntas Airgid Ilearraí chuig an Lárchiste agus €691 mhilliún in 2021. B'ionann an t-iarmhéid a bhí sa Chuntas Airgid Ilearraí ag deireadh 2021 agus €156 mhilliún, agus fuarthas an chuid is mó den airgead sin sa 30 lá deiridh den bhliain (féach Fíor 1.11).¹ B'ionann an t-iarmhéid ag deireadh 2020 agus €245 mhilliún.

Fíor 1.11 Iarmhéideanna dheireadh na bliana don Chuntas Airgid Ilearraí, 2011 go 2021

¹ Tógtar iarmhéid dheireadh 2021 ón dréachtchuntas neamh-iniúchta.

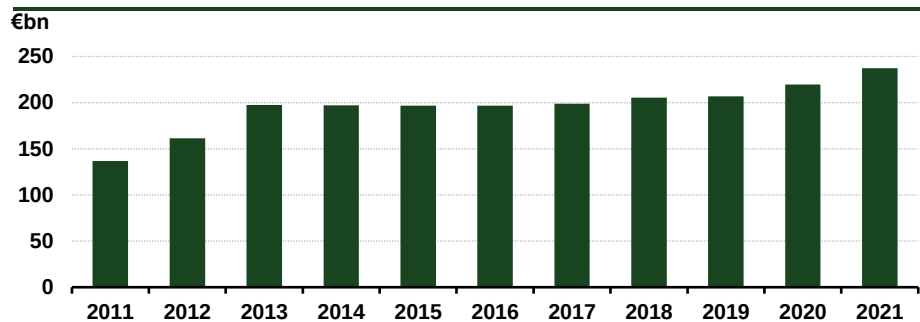
Foinse: Cuntas Airgid Ilearraí, 2011 go 2021

Dlíteanais Stáitchiste

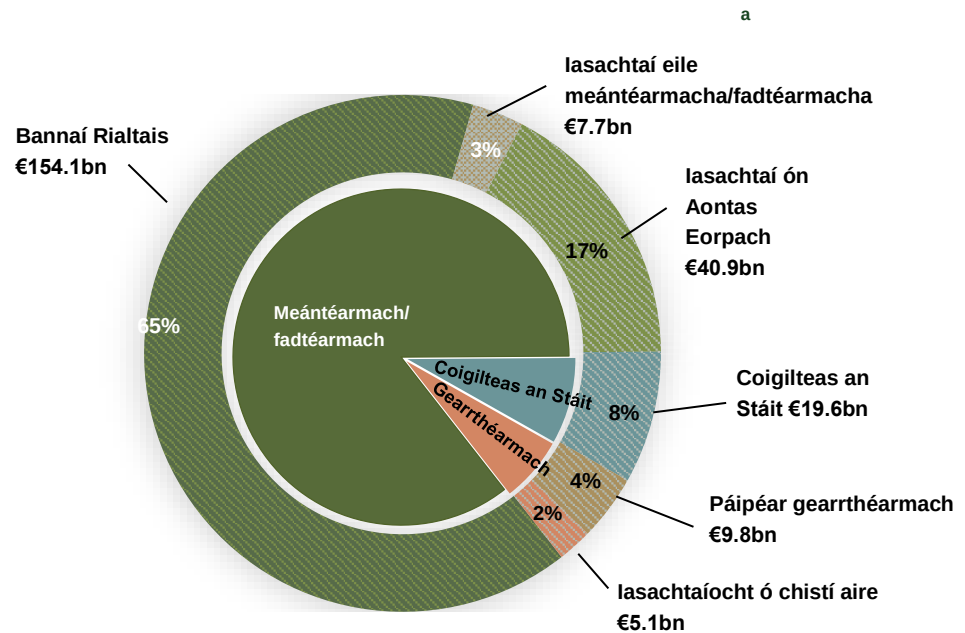
Fiachas náisiúnta

- 1.37** Mhéadaigh fiachas náisiúnta na hÉireann faoi 8% (€17.7 billiún) in 2021 go €237.2 billiún ag deireadh na bliana (féach Fíor 1.12).¹
- 1.38** Bhí thart ar 85% (€202.7 billiún) den fhiachas náisiúnta ag deireadh 2021 i bhfoirm na hiasachtaíochta meántearmaí agus fadtearmaí. Den chuid is mó, bhí sé sin comhdhéanta de bhannaí rialtais (bannaí ráta sheasta, bannaí ráta chomhlúthaigh, bannaí amúchta agus bannaí a bhaineann le boilsciú) agus iasachtaí Aontais Eorpach (Córas Cobhsaithe Airgeadais na hEorpa, Saoráid Cobhsaithe Airgeadais na hEorpa, agus ionstraim na hEorpa um thacaíocht shealadach chun rioscaí dífhostaíochta a mhaolú le linn éigeandála (SURE)).
- 1.39** B'ionann an fiachas a tháinig ó scéimeanna éagsúla coigiltis an Stáit agus €19.6 billiún, nó 8% den fhiachas náisiúnta ag deireadh 2021.

Fíor 1.12 Fiachas náisiúnta ar pharluachanna infhuascailte, deireadh 2011 go deireadh 2021

Comhdhéanamh an fhiachais náisiúnta ag deireadh 2021

¹ Sainmhínítear 'fiachas náisiúnta' in alt 1 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990, mar fhiachas Stáitchiste atá neamhíochta de thuras na huair.

Foinse: Ráitis Airgeadais Fhiachas Náisiúnta na hÉireann 2021, Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nóta: a Mar gheall ar an slánú, ní hionann céatadán na ngnéithe aonair fiachais agus 100% nuair a shuimítear iad.

1 Tá aibíocht bhunaidh ag fiachas páipéir ghearrthéarmaigh atá níos lú ná bliain amháin.

2 Taifeadann an cuntas barrachais airgid ó chaiteachas poiblí iasachtaíocht agus aisíoc na gcistí barrachais arna sealbhú i gcuntas soláthair an Phámháistir Ghinearálta.

3 Cuimsítear leis seo €0.8 billiún (€0.6 billiún in 2020) a eisíodh i gceantanna bannaí neamhiomaíocha.

4 Is éard is díolachán bannaí sindeacáite ann ná eisiúint banna nua nó banna atá ann cheana trí shindeacáit déileálaithe príomha de bhannaí rialtais Éireannacha. Faoi láthair, aithníonn GBCN 14 dhéileálaí príomha — forais idirnáisiúnta airgeadais den chuid is mó — atá freagrach as cruthú margaidh agus díol agus dáileadh bhannaí rialtais na hÉireann le hinfeisteoirí deiridh

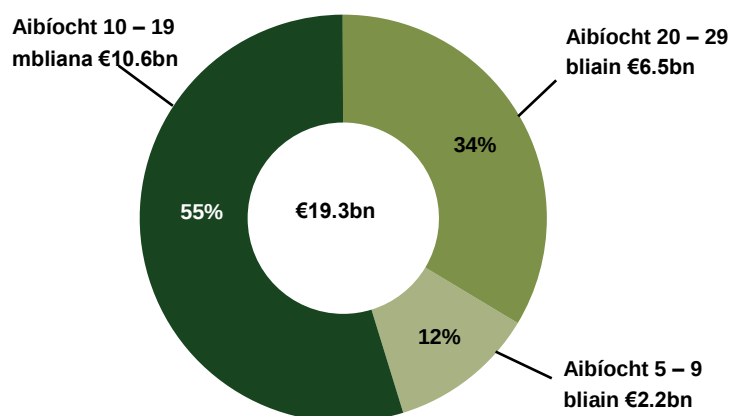
5 Is éard is láithriú príobháideach ann ná díol ionstraimí fiachais, ar a dtugtar 'Nótaí' trí dhéileálaí príomha, le hinfeisteoir deiridh aonair nó roinnt infheisteoirí deiridh. Is gnách go dtarlaíonn na hidirbhearta sin mar gheall ar theagmháil ó infheisteoir le déileálaí príomha aitheanta a dhéanfaidh idirbheartaíocht maidir le téarmaí na heisiúna le GBCN.

1.40 B'ionann fiachas gearrthéarmach agus €14.9 billiún den fhiachas náisiúnta ag deireadh 2021.¹ Bhí sé sin comhdhéanta de 'pháipéar gearrthéarmach' dar luach €9.8 billiún, iasachtaíocht ó Chiste Bainc Coigiltis An Post dar luach €3.1 billiún, agus €2 billiún ó chistí barrachais an Phámháistir Ghinearálta.²

1.41 B'ionann eisiúint bannaí fadtéarmacha GBCN in 2021 agus €19.3 billiún san iomlán (2020: €24.6 billiún).³ Eisíodh bannaí ag aibíocht mheánach ualaithe de níos mó ná 14 bliana agus toradh meánach ualaithe a bhí díreach níos lú ná 0.2%. Cuimsíodh leis an bhfiachas eisiúint bannaí a raibh aibíocht ar gach ceann acu a bhí idir cúig bliana agus 29 mbliana (féach Fíor 1.13). Eisíodh dhá bhanna shindeacáite nua, €5.5 billiún (banna 10 mbliana) agus €3.5 billiún (banna 20 bliain).⁴

1.42 Chruinnigh GBCN nach mór €1 billiún i bhfiachas fadtéarmach eile freisin, a eisíodh faoina chlár *Nóta Meántéarmach Euro*. Bhí ocht láithriú príobháideacha ráta sheasta ann a thiocfadh in aibíocht tar éis fadtréimhsí, idir 65 bliana agus 100 bliain, mar aon le banna 30 bliain amháin atá nasctha leis an mboilsciú.⁵

Fíor 1.13 Eisiúintí bhannaí rialtais GBCN, 2021^{a,b}

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nótaí: a Cuimsítear leis seo ceantanna neamhiomaíocha.

b Mar gheall ar an slánú, ní hionann céatadán na mbannaí agus 100% nuair a shuimítear iad.

Banna Glas Ceannasach na hÉireann

- 1.43** Áirítear le hiarmhéid na mbannaí Rialtais ag deireadh 2021 bannaí glasa dar luach €6.8 billiún a eisíodh faoi Chreat Bhannaí Glasa Ceannasacha na hÉireann (BGCÉ).¹ Áirítear leis sin €0.75 billiún in eisiúintí faoin gcreat in 2021. Tá na BGCÉanna deartha chun na gnéithe airgeadais de bhanna caighdeánach Rialtas na hÉireann, chomh maith le cleachtadh mhargadh na mbannaí glasa ceannasacha, a sholáthar d'infheisteoirí, agus chun cuidiú le haistriú na hÉireann go geilleagar ísealcharbóin a bheidh seasmhach ó thaobh na haeráide de agus a bheidh inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de a mhaoiniú.

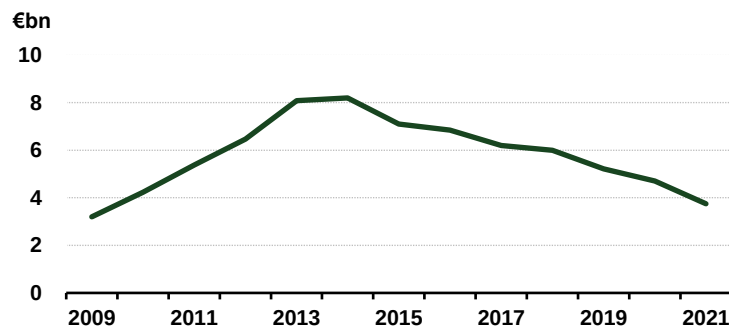
Ionstraim SURE an Aontais Eorpaigh

- 1.44** I mí an Mhárta, 2021, tharraing GBCN anuas €2.47 billiún in iasachtaí ó Ionstraim SURE an Choimisiúin Eorpaigh.² Bhí na suimeanna a tarraingíodh anuas bunaithe ar chostais a tabhaíodh cheana faoin Scéim Fóirdheontais Shealadaigh Pá (SFSP) le linn phaindéim COVID-19. Bhí iasachtaí SURE a tarraingíodh anuas comhdhéanta díobh seo a leanas:
- iasacht cúig bliana dar luach €1.27 billiún le hús de 0%, a rachaidh in aibíocht i mí an Mhárta 2026, agus
  - iasacht 25 bliana dar luach €1.2 billiún le hús de 0.45%, a rachaidh in aibíocht i mí Aibreáin 2046.

Costais seirbhísithe fiachais

- 1.45** B'ionann an costas a bhain le fiachas náisiúnta na hÉireann a sheirbhísiú in 2021 agus €3.75 billiún — bhí sé sin 20% níos lú ná an costas in 2020, agus ba é sin an costas ab ísle ó bhí an bhliain 2009 ann (féach Fíor 1.14). Bhí an costas comhdhéanta de ghlan-ús ar an bhfiachas náisiúnta de €3.48 billiún, de ghlan-ús íoctha ar airgead tirim arna choinneáil sa Bhanc Ceannais agus ar shócmhainní airgeadais eile dar luach €112 milliún, agus de tháillí agus costais oibriúcháin de €151 mhilliún.

Fíor 1.14 Costais seirbhísithe fiachais, 2009 go 2021 (bunús airgid thirim)

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

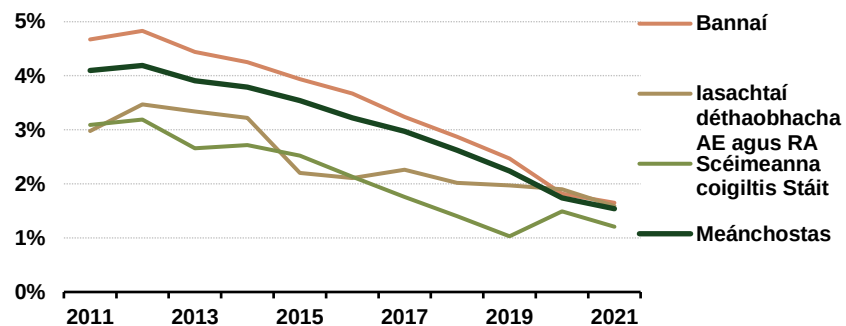
1 Le creat BGCÉ, cuirtear ar chumas na hÉireann tionscadail 'ghlasa' bhailí a mhaoiniú trí BGCÉ a eisiúint. Tar éis cinneadh comh-aireachta, cheadaigh an Rialtas an Creat i mí Iúil 2018.

2 Éascaíonn ionstraim SURE cuidiú ón gCoimisiún le ballstáit i bhfoirm iasachtaí, suas le €100 billiún san iomlán.

1.46 De réir, GBCN, tharla an laghdú ar an mbille seirbhísithe ar an bhfiachas toisc teacht in aibíocht bannaí ardchúpóin — bannaí a eisíodh den chuid is mó le linn na géarchéime airgeadais go mall sna 2000í — agus a n-ionadú le maoiniú níos saoire, chomh maith le comhbhrú thorthaí na mbannaí ceannasacha ag clár éascaithe chainníochtúil Bhanc Ceannais na hEorpa.¹

1.47 Léirítear na tosca sin freisin i meánchostas iasachtaíochta an Stáit, a lean ar aghaidh ag laghdú in 2021. Ag deireadh na bliana, measadh gurbh ionann an meánchostas ualaithe foriomlán seirbhísithe fiachais a bheith cothrom le 1.54% (féach Fíor 1.15).

Fíor 1.15 Meánchostas ualaithe seirbhísithe fiachais, de réir cineál fiachais, 2011 go 2021

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nóta: a I mí an Mhárta, 2021, chuir GBCN i gcrích aisíoc iasacht dhéthaobhach na hÉireann ón Ríocht Aontaithe — cuid de chlár cúnaimh airgeadais an Aontais Eorpaigh/an Chiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta. Ba é an tsuim a aisíocadh ná €0.48 billiún.

Spríoc fiachais an rialtais ghinearálta

1.48 Is tomhas níos cuimsithí ar fhiachas Stáit é fiachas rialtais ghinearálta ná fiachas náisiúnta agus is é an tomhas sin an tomhas caighdeánaithe a bhfuil oibleagáid dhlíthiúil ar gach tír san Aontas Eorpach tuairisc a thabhairt air faoi Chonradh Maastricht.²

1.49 De réir rialacha fíoscacha Eorpacha, níor cheart fiachas rialtais ghinearálta na mballstát a bheith níos mó ná 60% den OTI nó, más mó é ná 60%, ba cheart an fiachas a laghdú i dtreo na sprice 60%.³ Mar gheall ar fhás láidir OTI, laghdaigh cóimheas fiachais na hÉireann go 55.3% ag deireadh 2021, in ainneoin leibhéil iomlána fiachais, i gcomparáid le 58.4% ag deireadh 2020 (féach Fíor 1.16).

1.50 Tá sé luaite ag an Roinn gurb amhlaidh, mar gheall ar shaobhadh staitistiúil in OTI na hÉireann, nach dtugann cóimheasa a bhaineann le OTI léargas ceart ar acmhainn aisíocaíochta gheilleagar na hÉireann. De bharr na cúise sin, glacadh spríoc nua d'Éirinn bunaithe ar OIN* in 2019.⁴ Is é an spríoc náisiúnta ná an cóimheas fiachais le OIN* atá ag rialtas ginearálta na hÉireann a laghdú go 60% de réir a chéile, agus tá spríoc eatramhach ann chun 85% den OIN* a shroicheadh faoi 2025 (féach Fíor 1.16). Ag deireadh 2021, ba é an cóimheas fiachais le OIN* ná 100.8% (108.9% in 2020).⁵

1 Thug GBCN faoi deara nár tháinig aon bhannaí in aibíocht in 2021.

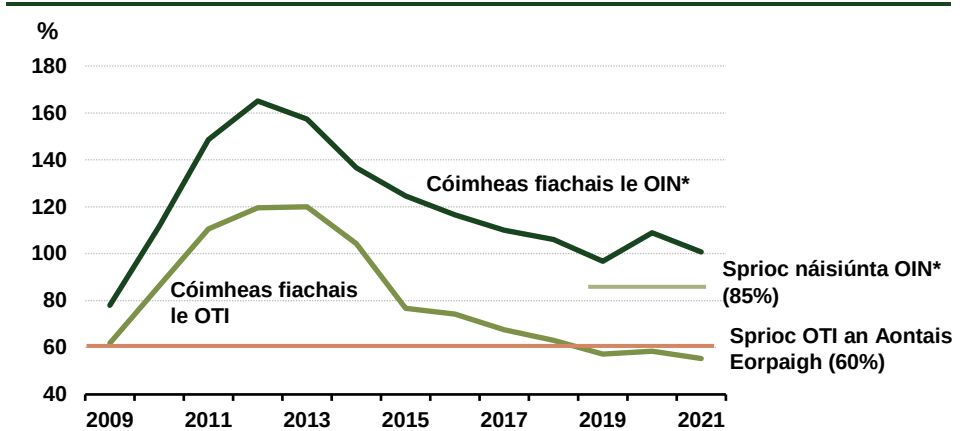
2 Tá fiachas rialtais ghinearálta comhdhéanta de dhliteanais fiachais an rialtais láir, na rialtas áitiúil agus na gcistí rialtais, seachas fiachas atá dlite ó earnáil rialtais amháin do cheann eile.

3 Lig an Coimisiún Eorpach do bhallstáit an Aontais Eorpaigh ceanglais a chur ar fionraí ar bhonn sealadach chun a gcuid spriocanna fíoscacha a bhaint amach agus bearta buiséadacha cuí a ghlacadh chun aghaidh a thabhairt ar na cúinsí eisceachtúla a bhaineann le paidéim COVID-19.

4 Sainmhíniú an Phríomh-Oifig Staidrimh OIN* ('OIN mionathraithe') mar tháscaire atá deartha chun éifeachtaí domhandaithe a bhfuil tionchar díréireach acu ar thomhas mhéid gheilleagar na hÉireann a fhágáil as an áireamh.

5 Tuairiscíodh an cóimheas fiachais le OIN* le haghaidh 2020 a bheith 104.7% ar dtús. Athbhreithníodh an figiúr sin agus athraíodh é chuig 108.9%, mar a bhí foilsithe ag an bPríomh-Oifig Staidrimh i mí Iúil 2022.

Fíor 1.16 Cóimheasa fiachais le OTI agus le OIN de chuid na hÉireann*, 2009 go 2021 (céatadán)

Foinse: An Phríomh-Oifig Staidrimh. An Roinn Airgeadais

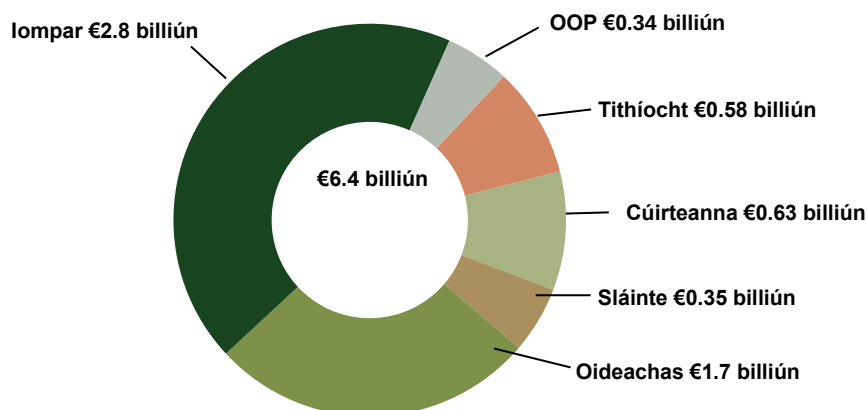
Dlitanais eile

Comhpháirtíochtaí príobháideacha poiblí

- 1.51** Is éard atá i gcomhpháirtíocht phríobháideach phoiblí (CPP) ná socrú idir údarás poiblí agus comhpháirtí príobháideach atá deartha chun sócmhainní agus/nó seirbhísí bonneagair phoiblí a fháil agus a sholáthar faoi chonarthaí fadtéarmacha. Déanann an comhpháirtí príobháideach an tsócmhainn a mhaoiniú agus a thógáil, agus ina dhiaidh sin cuirtear ar fáil í lena húsáid ag an bpobal agus íocann an Stát agus/nó úsáideoirí aisti (trí mhuirir úsáideoirí) thar thréimhse fhada (25 bliana de ghnáth). Tagann an tsócmhainn faoi úinéireacht an Stáit ansin.
- 1.52** Déantar CPPanna a thaifeadadh mar chóras maoinithe 'lasmuigh den chlár comhardaithe' ó thaobh an rialtais ghinearálta de, toisc nach n-áirítear dliteanais faoi chonarthaí CPP de ghnáth i ríomh fhiachas an rialtais ghinearálta. Íoctar dliteanais de réir mar a eascraíonn siad as eisiúintí vótáilte trí úsáid a bhaint as an Lárchiste, nó as muirir úsáideoirí i gcás thionscadail lamháltais CPP.
- 1.53** Rianaíonn an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ceangaltais sa todhchaí faoi thionscadail CPP. Ag deireadh 2021, bhí 30 scéim CPP ag feidhmiú go hiomlán agus bhí sé cinn acu ag céim na forbartha. Ag an dáta sin, bhí ceangaltais CPP don todhchaí díreach os cionn €6.4 billiún (féach Fíor 1.17).
- 1.54** B'ionann an caiteachas ar íocaíochtaí aonadacha CPP agus díreach os cionn €320 milliún in 2021. Faoi na bearta atá i bhfeidhm faoi láthair, gheall an Státchiste go ndéanfaidh sé íocaíochtaí thart ar €325 mhilliún ar an meán in aghaidh na bliana go dtí 2035.¹ Ina dhiaidh sin, tiocfaidh laghdú ar íocaíochtaí faoi na bearta sin, toisc go mbeidh na conarthaí níos sine curtha i gcrích den chuid is mó.

¹ D'fhéadfadh go dtiocfadh méadú ar leibhéil bhliantúla chomhiomlána na n-aisíocaíochtaí le linn na tréimhse seo de réir mar a chuirtear conarthaí nua CPP i bhfeidhm.

Fíor 1.17 Comhdhéanamh an chostais iomláin réamh-mheasta ar gach íocaíocht CPP gan íoc

Foinse: An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe

Íocaíocht faoisimh fiachais

- 1.55** In 2020 agus 2021, thoiligh an tAire Airgeadais go n-aistreofaí sciar acmhainní na hÉireann i gcuntais arna mbainistiú ag an gCiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta chuig na cuntais arna riar ag an gCiste le haghaidh na Somáile agus na Súdáine, chun na riaráistí a bhí dlite ag an dá thír a ghlanadh. San iomlán, bhí ranníocaíocht na hÉireann ó na cuntais arna mbainistiú ag an gCiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta thart ar €8.5 milliún, agus bhí €6.5 milliún as sin iníoctha le Banc Ceannais na hÉireann (BCÉ).
- 1.56** Shocraigh an Banc Ceannais Eorpach (BCE) gur mhaoiniú airgeadúil a bhí i gceist le húsáid chistí BCÉ chun na críche sin, agus gur sáraíodh Airteagal 123 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh dá bharr.
- 1.57** I bhfianaise an chinneadh ó BCE, ceanglaíodh ar Éirinn (an Státchiste) an t-airgead a aisíoc le BCÉ.¹ Dá réir sin, tá infháltas €6.5 milliún i ráitis airgeadais BCÉ le haghaidh 2021.² Sa tuarascáil bhliantúil uaidh le haghaidh 2021, luann BCE nach comhoiriúnach le dianchosc ar mhaoiniú airgeadaíochta atá deontais airgeadais, a dhéanann bainc cheannais le tionscnaimh faoisimh fiachais de chuid an Chiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta le haghaidh tíortha atá i bhfiachas mór, agus bíonn bearta ceartaitheacha ag teastáil ina leith.³
- 1.58** Toisc go gcuirtear na Cuntais Airgeadais i láthair a bhonn airgid thirim, agus toisc nach bhfuil ráiteas faoin staid airgeadais iontu, ní aithnítear an fiachas i gCuntais Airgeadais 2021.

1 Cuirfear foráil ar áireamh sa Bhille um Chomhaontuithe Bretton Woods (Leasú), 2022, chun bonn dlíthiúil don íocaíocht a sholáthar.

2 Is féidir Tuarascáil Bhliantúil an Bhainc Ceannais le haghaidh 2021 agus Ráiteas Bliantúil Feidhmíochta an Bhainc Ceannais le haghaidh 2021–2022 a aimsiú [anseo](#).

3 Is féidir tuarascáil bhliantúil an Bhainc Ceannais Eorpaigh le haghaidh 2021 a aimsiú [anseo](#).

Iarscríbhinn 1A Staitisticí airgeadais rialtais ón bPríomh-Oifig Staidrimh

Ceanglaíonn Europol, údarás staidrimh an Aontais Eorpaigh, ar gach ballstát raon staitisticí airgeadais a tháirgeadh lena gcomhlíontar na sainmhínithe comhchuibhithe agus na caighdeáin chomhchuibhithe laistigh de Chóras Eorpach na gCuntas 2010.

Tá an Phríomh-Oifig Staidrimh (POS) freagrach as tuairisciú oifigiúil a dhéanamh ar staitisticí airgeadais rialtas ghinearálta na hÉireann.

Cuimsíonn na haschuir airgeadais rialtais ghinearálta agus na staitisticí rialtais ghinearálta ón bPríomh-Oifig Staidrimh na príomhráitis seo a leanas

- Tábla 1.1 — cúrsaí airgeadais rialtais ghinearálta
- Tábla 1.2 — idirbhearta rialtais ghinearálta: ioncam, caiteachas, maoiniú agus easnamh
- Tábla 2.1 — rialtas ghinearálta; aicmiú mionsonraithe ioncaim agus aschuir
- Tábla 2.2 — rialtas ghinearálta; aicmiú mionsonraithe caiteachais agus tomhaltais
- Tábla 3.1 — ollfhiachas agus glanfhiachas rialtais ghinearálta
- Tábla 3.2 — idirbhearta airgeadais rialtais ghinearálta
- Tábla 3.3 — rialtas ghinearálta: miondealú mionsonraithe ar a ghlanfhiúchas
- Tábla 3.4 — rialtas ghinearálta: glanfhiúchas, ollfhiachas agus glanfhiachas

Cuimsítear in earnáil an rialtais ghinearálta an rialtas láir agus an rialtas áitiúil, comhlachtaí neamhthráchtála faoi úinéireacht an Stáit agus cistí buiséadacha breise, na comhlachtaí tithíochta ceadaithe is mó agus ospidéal dheonacha.

Tá liosta iomlán na n-eintiteas foilsithe ar shuíomh Gréasáin na Príomh-Oifige Staidrimh.

Iarscríbhinn 1B Táblaí sonraí

Fíor 1B.1 Comhdhéanamh fháltais agus eisiúintí an Lárchiste, 2016 go 2021^a

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	€m	€m	€m	€m	€m	€m
Fáltais						
Fáltais reatha						
Ioncam cánach	47,864	50,737	55,557	59,314	57,165	68,410
Aistriú ón gCiste Rialtais Áitiúil	318	230	—	—	—	—
Ioncam barrachais an Bhainc Ceannais ^b	1,800	1,836	2,108	2,395	2,050	666
Ioncam barrachais an Chránnchuir Náisiúnta	219	227	225	251	270	290
Díbhinní ó chomhlachtaí Stáit	269	324	261	262	133	152
Ioncam reatha eile	498	248	311	440	197	422
Ioncam barrachais GNBS	—	—	—	—	2,000	1,000
Fáltais chaipitil						
Iasachtaí/airleacain a aisíocadh ^c	2,143	1,021	933	1,055	1,680	10,382
Fáltais bhearta cobhsaíochta na hearnála airgeadais	1,871	3,723	341	682	3	—
Fáltais chaipitil eisceachtúla ^d	—	—	—	—	1,500	—
Fáltais ón Aontas Eorpach			89	24	25	645
Fáltais chaipitil eile	75	30	483	6	5	274
Iomlán na bhfáltais	55,057	58,376	60,308	64,429	65,028	82,240
Eisiúintí						
Eisiúintí maidir le caiteachas vótáilte	43,986	46,291	50,445	54,146	67,849	71,579
Seirbhísíú fiachais náisiúnta	6,845	6,227	5,967	5,220	4,676	3,745
Ranníocaíocht le buiséad an Aontais Eorpaigh	2,023	2,016	2,519	2,432	2,569	3,507
Coimisiún an Oireachtais	114	110	131	126	132	133
Iasachtaí/airleacain ^c	2,320	963	975	935	1,523	10,264
Bearta cobhsaíochta na hearnála airgeadais	4	—	—	—	—	—
Uisce Éireann (scaireanna, ranníocaíochtaí caipitil agus iasachtaí)	184	270	—	758	372	130 ^e
Aistriú chuig an gCiste Rialtais Áitiúil ^e	463	480	12	—	—	—
Íocaíochtaí eile	136	113	160	165	224	255
Iomlán na n-eisiúintí	56,075	56,470	60,209	63,782	77,345	89,612
Barrachas/(easnamh) don bhliain	(1,018)	1,906	99	647	(12,317)	(7,372)

Foinse: Cuntais Airgeadais 2016 go 2021. Tá aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin mar gheall ar shlánú.

- Nótaí:
- a Is comhdhlúthaithe atá idirbhearta chuntas an Lárchiste agus an Chuntais Fuascaillte Seirbhísí Caipitiúla. Coinníonn GBCN an cuntas deireanach seo chun fiachas náisiúnta agus idirbhearta de ghnáthchineál baincéireachta a sheirbhísíú.
  - b Is éard atá sa tsuim a fhaightear isteach sa Lárchiste gach bliain go príomha an t-ioncam barrachais don bhliain airgeadais roimhe sin, de réir ráitis airgeadais iniúchta Bhanc Ceannais na hÉireann.
  - c Féach Fíor 1B.3 le haghaidh tuilleadh sonraí.
  - d Tá fáltais chaipitil eisceachtúla neamh-athfhillteach. Baineann figiúr 2020 leis an gCúlchiste Barrachais Náisiúnta.
  - e Bainteach le cur i bhfeidhm fáltais cánach maoiní áitiúla (CMÁ), a cuireadh ar áireamh in ioncam cánach roimh 2018. Le héifeacht ón 1 Eanáir 2018, íocann na Coimisinéirí Ioncaim fáltais CMÁ go díreach isteach sa Chiste Rialtais Áitiúil, seachas go hindíreach tríd an Lárchiste.

Fíor 1B.2 Gluaiseachtaí in iarmhéideanna airgid thirim agus sócmhainní airgeadais an Státhchiste, 2016 go 2021

Gluaiseacht sa bhliain	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	€m	€m	€m	€m	€m	€m
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	13,554	11,119	13,217	17,593	18,536	19,200
Glan-iasachtaíocht/(aisíocaíochtaí) an Státhchiste sa bhliain	(1,417)	193	4,276	297	12,981	17,321
Barrachas/(easnamh) Státhchiste	(1,018)	1,906	99	647	(12,317)	(7,372)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	11,119	13,217	17,593	18,536	19,200	29,149

Comhdhéanamh airgid thirim agus sócmhainní airgeadais ag an 31 Nollaig	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	€m	€m	€m	€m	€m	€m
Iarmhéid airgid thirim an Lárchiste ^a	8,385	10,533	15,338	16,502	17,362	27,474
Taiscí bainc tráchtála	199	—	—	—	—	—
Nótaí ráthaithe meántéarmacha CBSÉ ^b	85	85	85	25	—	10
Nótaí ráthaithe na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe	2,032	1,742	1,558	1,913	1,586	1,665
Maoiniú comhthaobhachta	418	857	612	96	252	—
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	11,119	13,217	17,593	18,536	19,200	29,149

Foinse: Cuntais Airgeadais 2016 go 2021. Tá aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin mar gheall ar shlánú.

Nótaí: a Áirítear leis iarmhéid €216,000 á shealbhú sa Chuntas Fuascaillte Seirbhísí Caipitiúla (CFSC) (2020: €216,000).

b Bunaíodh Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (SBCI) faoin Acht um Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann, 2014. Is é an aidhm atá léi rochtain ar mhaoiniú solúbtha a chinntiú d'fhiontair bheaga agus mheánmhéide na hÉireann trí sholáthar maoinithe ar chostas níos ísle agus táirgí solúbtha a éascú. Is leis an Aire Airgeadais scairchaipiteal eisithe SBCI.

Fíor 1B.3 Iasachtaí agus airleacain, 2016 go 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	€m	€m	€m	€m	€m	€m
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta						
Iarmhéid tosaigh	599	770	740	725	750	670
Aisíocaíochtaí	(599)	(770)	(740)	(725)	(750)	(670)
Iasachtaí a eisíodh	770	740	725	750	670	655
Iarmhéid deiridh	770	740	725	750	670	655
An Ciste Árachais Shóisialaigh						
Iarmhéid tosaigh	—	—	—	—	—	—
Aisíocaíochtaí	(1,370)	—	—	—	(600)	(9,370)
Airleacain	1,370	—	—	—	600	9,370
Iarmhéid deiridh	—	—	—	—	—	—
An Ciste Cúitimh Árachais						
Iarmhéid tosaigh	812	706	636	636	556	414
Aisíocaíochtaí	(106)	(70)	—	(80)	(142)	(69)
Iasachtaí a eisíodh	—	—	—	—	—	—
Iarmhéid deiridh	706	636	636	556	414	345
Tacaíocht cobhsaíochta an Aontais Eorpaigh don Ghréig						
Iarmhéid tosaigh	347	347	347	347	347	344
Aisíocaíochtaí	—	—	—	—	(3)	(22)
Iarmhéid deiridh	347	347	347	347	344	323
Uisce Éireann						
Iarmhéid tosaigh	96 ^a	—	—	—	—	372
Aisíocaíochtaí	—	—	—	—	—	—
Airleacain	—	—	—	—	372	130
Iarmhéid deiridh	—	—	—	—	372	502
Iasachtaí agus airleacain eile						
Iarmhéid tosaigh	81	194	236	293	228	296
Comhshó iasachtaí/aisíocaíochtaí	(67)	(181)	(193)	(250)	(185)	(253)
Iasachtaí a eisíodh	180	223	250	185	253	241
Iarmhéid deiridh	194	236	293	228	296	284
Iarmhéid deiridh iomlán	2,017	1,959	2,001	1,881	2,096	2,109

Foinse: Cuntais Airgeadais 2016 go 2021. Aon dífríocht dhealraitheach atá ann, tá sí mar gheall ar an slánú.

Nóta: a I mí na Nollag 2016, rinneadh an iasacht a thiontú ina ranníocaíocht caipitil neamhchoinníollach, neamh-inchúlghairthe agus neamh-inaisíochta.

